

8. Федорченко Т. Є. Соціально-педагогічні детермінанти девіантної поведінки школярів. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : збірник наукових праць. 2011. Вип. 15. Кн. II. С. 226-236.
9. Федорченко Т. Є. Соціально-педагогічні засади профілактики девіантної поведінки школярів в умовах соціокультурного середовища : монографія. Черкаси : ЧП Чабаненко Ю. А., 2009. 358 с.
10. Чепендюк І. М. Система соціальної роботи з молоддю девіантно-кримінальної поведінки, що склалась в Україні. Правова свідомість молоді в умовах розбудови правової демократичної держави мат 4 всеукраїнсько-курсантсько-студентської конференції (22 квітня 2010 року м. Івано-Франківськ). Івано-Франківськ, 2010. С. 216-221.
11. Шапинский В. А., Мареев В. И. Девиантное поведение и социальный контроль. Ростов-на-Дону : Феникс, 1997. 311 с.

Фомічова Л. І.

завідувач кафедри сурдопедагогіки
та сурдопсихології імені М. Д. Ярмаченка,
професор, доктор психологічних наук,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ В УМОВАХ КАРАНТИНУ, ЯК ФАКТОР НОВОГО ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ

Навчання і виховання дітей з порушенням слуху несе в структурі нове мислення у професійній діяльності в силу існування між дітьми значних індивідуальних відмінностей. Період карантину приніс у навчально-виховний процес нові труднощі, пов'язані з реалізацією дистанційного навчання. Так, зокрема, через дистанційність руйнується реальна взаємодія сурдопедагога та учня з порушеннями слуху. Дана педагогічна ситуація пов'язана з тим, що навчальна діяльність у психології розглядається як складна структура, в яку входить у взаємодії окрема діяльність сурдопедагога та учня. Дистанційне навчання таку взаємодію викривлює, тому що привносяться елементи віртуальності. Тому сурдопедагог має створювати новий навчальний проект, а учень спирається на репродуктивну уяву взаємодії з вчителем. У навчанні дітей з порушенням слуху чільне місце займають реабілітаційні заняття з розвитку слухового сприймання та формування вимови. В дистанційному варіанті ці заняття вимагають від сурдопедагога нового творчого професійного мислення. Розглянемо вимоги більш детально.

Розвиток слухового сприймання ґрунтується на власному сприйманні дитини та зовнішньому контролі сурдопедагога. При цьому сурдопедагог відстежує через спеціально відібрані завдання правильність слухових відчуттів дитини. Тому зовнішній контроль практично неможливий перш за все через викривлення звучання на відстані та із-за відстані між сурдопедагогом та дитиною з порушеннями слуху. Слід зауважити, що в інклюзивній формі навчання дистанційно здійснити розвиток слухового сприймання ще важче, тому що вимагає від вчителя ґрунтовних теоретичних знань з фізичних основ

акустики, аудіології, сурдотехнічних засобів, фоніатрії, спецметодики розвитку слухового сприймання та професійного вміння обирати проект навчання із заданих та прогнозувати те, наскільки практична діяльність сурдопедагога виступає доступною для здійснення теоретичної діяльності учнем з порушенням слуху.

Другою важливою і специфічною ланкою реабілітації є навчання дітей, які звуки мови не фіксують на слух належним чином, вимовляти всі звуки правильно окремо, в складі, слові, фразі, реченні, тексті. У дистанційному навчанні дана робота повинна бути присутня обов'язково.

Якщо у реальному навчанні провідним методом контролю за правильністю вимови на етапі навчання є аналіз звуків сурдопедагогом, то при дистанційному навчанні контроль зміщується у бік кінестетичних відчуттів дитини. Саме тому сурдопедагог у творчому перепроектуванні має на основі наочного методу навчання розробити психологічного змісту завдання з інтенсифікації формування кінестетичних відчуттів дитини з порушенням слуху.

Психологічні дослідження вказують на те, що мотивація лежить поза навчальною діяльністю. Дистанційне навчання практично зводить нанівець використання зовнішніх мотивів як ефективного мотиваційного впливу. Тому проект навчання вчителя має носити нові форми опори на мотивацію досягнень та зміщення мотиву на мету. Підсумовуючи вище викладене, слід зазначити, що сурдопедагог при реалізації дистанційного навчання дітей з порушенням слуху має розробляти нові проекти навчання, що, як відомо, неможливо здійснити без потужного творчого професійного мислення сурдопедагога.

*Ханзерук Лілія Олексіївна,
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психокорекційної педагогіки
ФСІО НПУ імені М. П. Драгоманова*

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА У ШВЕЦІЇ

Королівство Швеція сьогодні справедливо вважають одним із світових лідерів у галузі інноваційних відкриттів. Як передовий, міжнародною спільнотою визнається і досвід цієї країни у галузі освіти. Високий стандарт загальнолюдських цінностей, яким славиться Швеція, обґрунтовується вже тим, що тут виникла і набула поширення «теорія вертикалі», яку лаконічно розкриває вираз: «Бог, Я і Той, кому я допомагаю».

Відомо, що освіта дітей з особливими потребами відображає і реалізує ціннісні орієнтації та культурні норми суспільства, і тому, на кожному етапі свого історичного розвитку співвідноситься з певним періодом відношення держави і суспільства до таких дітей. Швецькому суспільству та шкільній системі протягом багатьох років належить лідерство в інтеграції та включенні до школи дітей з особливими освітніми потребами. Проте в останні 10-15 років спостерігається деяке зменшення інклюзивної практики [1].

Ефективним шляхом теоретичного осмислення розвитку освіти і практики виступає досвід міжнародних наукових проектів, які ініціюють університети Швеції та підтримують різні фонди. Долучившись до такої наукової співпраці в